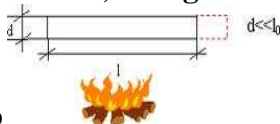
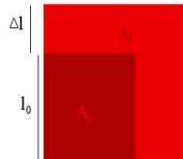

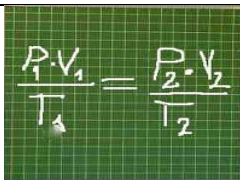
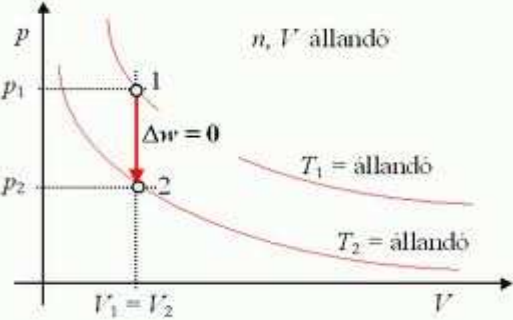
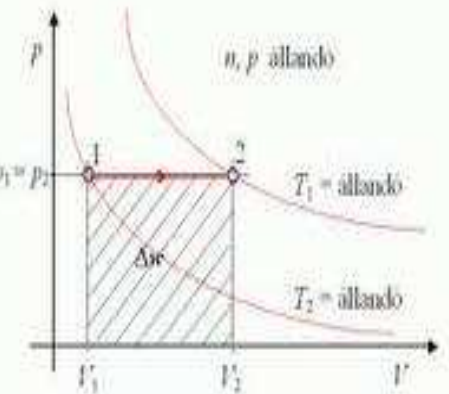
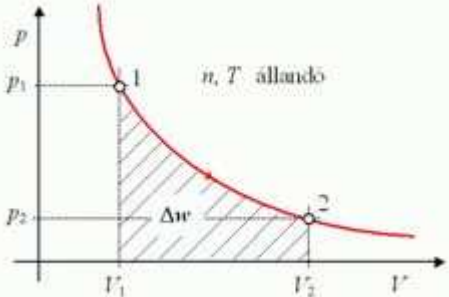

ÖSSZEFOGLALÁS HŐTANI FOLYAMATOK

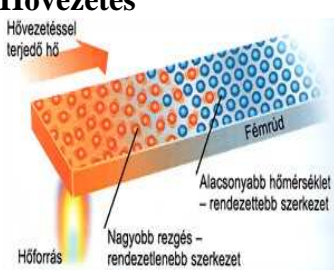
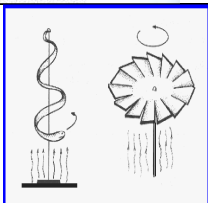
HŐTÁGULÁS	
lineáris (hosszanti) hőtágulási együttható	megmutatja, hogy mennyivel változik meg a test hossza az eredeti hosszához képest, ha 1 °C-al változik a hőmérséklete. $\Delta l = \alpha l_0 \Delta T$
felületi hőtágulási együttható	megmutatja, hogy mennyivel változik meg a szilárd test felülete az eredeti felületéhez képest, ha 1 °C-al változik a hőmérséklete. $\Delta A = 2\alpha A_0 \Delta T$
térfogati (köbös) hőtágulási együttható	megmutatja, hogy mennyivel változik meg a szilárd test vagy folyadék térfogata az eredeti térfogatához képest, ha 1 °C-al változik a hőmérséklete. $\Delta V = \beta V_0 \Delta T$ ahol $\beta = 3\alpha$ (jó megközelítéssel)
IDEÁLIS GÁZOK	
állapotjelzők	a gázok állapotát négy jól mérhető mennyiség egyértelműen meghatározza: a gáz nyomása (p), térfogata (V), hőmérséklete (T) és a tömege (m). Ezeket a fizikai mennyiségeket állapotjelzőknek vagy állapothatározóknak nevezzük.
gáz nyomása	Az m tömegű v sebességű részecskékből álló, V térfogatú gáz nyomása: $p = \frac{mv^2}{3V}$ $pV = \frac{1}{3}mv^2$
Egyesített gáztörvény	Állandó tömegű gáz nyomásának és térfogatának szorzata egyenesen arányos a Kelvinben mért hőmérsékletével $pV \sim T$

Ideális gázok állapotegyenlete	$pV = nRT$ ahol $R = 8,314 \frac{J}{mol K}$ egyetemes gázállandó
Ideális gázok állapotegyenlete	$pV = NkT$ ahol $k = \frac{R}{N_A} = 1,38 * 10^{-23} \frac{J}{K}$ Boltzmann állandó
Izochor folyamat	Az olyan állapotváltozást, mely során az adott tömegű gáz térfogata állandó, izochor állapotváltozásnak nevezzük
Gay-Lussac második törvénye	Állandó tömegű és térfogatú gáz nyomása és Kelvinben mért hőmérséklete között egyenes arányosság van. $\frac{p}{T} = \text{állandó}$
Izobár állapotváltozás	Az olyan állapotváltozást, mely során az adott tömegű gáz nyomása állandó, izobár állapotváltozásnak nevezzük
Gay-Lussac első törvénye	Állandó tömegű és nyomású gáz térfogata és Kelvinben mért hőmérséklete között egyenes arányosság van. $\frac{V}{T} = \text{állandó}$
Izoterm állapotváltozás	Az olyan állapotváltozást, mely során az adott tömegű gáz hőmérséklete állandó, izobár állapotváltozásnak nevezzük

Boyle Mariotte törvénye		Állandó tömegű és hőmérsékletű gáz nyomása és térfogata között fordított arányosság van. $pV = \text{állandó}$
Hőmennyiség, hő		Azt a fizikai mennyiséget, amely termikus kölcsönhatás közben megváltoztatja a testek hőmérsékletét, halmazállapotát , hőmennyiségnek, vagy hőnek nevezzük
Avogadro szám		Minden anyag mólnyi mennyiségében azonos számú, $6 \cdot 10^{23}$ db részecske van. Ezt a számot nevezzük Avogadro számnak. jele: N_A $N_A = 6 * 10^{23} \frac{1}{\text{mol}}$
Abszolút hőmérséklet		Az abszolút hőmérséklet egyenesen arányos a molekulák átlagos mozgási energiájával. $T \sim E_{0\text{mozg}}$
Átlagos energia		Egy gárrészecske átlagos energiája: $E = \frac{f}{2} kT$
Belső energia		Az N részecskéből álló gáz esetén a gáz belső energiája: $E_b = \frac{f}{2} NkT$
Hőkapacitás		A hőkapacitás megmutatja, hogy mennyi hőmennyiséget kell közölni az adott anyaggal ahhoz, hogy hőmérséklete 1°C -al (1 K-el) emelkedjen. jele: C $C = \frac{Q}{\Delta T}$
Fajhő		Az anyag fajhőjén hőkapacitásának és tömegének hányadosát értjük. jele: c

		$c = \frac{C}{m} = \frac{Q}{m\Delta T}$ vagyis: $Q = cm\Delta T$ A fajhő megmutatja, hogy mekkora hőmennyiség felvételére vagy leadására van szükség ahhoz, hogy 1 kg tömegű anyag hőmérséklete 1^oC-al (1 K-el) megváltozzon
	A hőtan (termodinamika) I. főtétele:	A gáz belső energiájának megváltoztatása egyenlő a gázzal közölt hőmennyiség és a külső munka összegével. $\Delta E_b = Q + W$
	A hőtan (termodinamika) II. főtétele	A testek termikus kölcsönhatásakor mindig a melegebb test ad át energiát a hidegebb testnek. Ennek a folyamatnak az iránya önmagától nem változik, csak külső beavatkozással fordítható meg.
	A kalorimetria alapegyenlete	$Q_{le} = Q_{fel}$ Ha két anyaghalmoz között hőcsere történik, akkor az egyik által leadott hő megegyezik a másik által felvett hővel
	energiaátalakító gép=hőerőgép	a hőerőgépek hőmennyiség befektetése árán hasznos mechanikai munkát végeznek.
HALMAZÁLLAPOT-VÁLTOZÁSOK		
	Párolgás	Az a halmazállapot-változás, amikor a folyékony anyag légneművé válik. A párolgás a folyadék felszínén történik. A párolgás nincs állandó hőmérséklethez kötve, minden hőmérsékleten végbemegy. Az anyag párolgáskor hőt von el a környezetétől. Ez a hőmennyiség (Q) egyenesen arányos az elpárolgott folyadék tömegével. $Q \sim m$ azaz $\frac{Q}{m} = \text{állandó}$
	Párolgáshő	Megmutatja, hogy 1 kg tömegű folyékony anyag gőzzé alakításához mennyi hőmennyiségre van szükség. jele: L_p $\Delta E_b = Q = L_p m$
	Olvadás	Az a halmazállapot-változás, amikor a szilárd anyag folyékonyvá válik. A olvadás egy

		meghatározott hőmérsékleten következik be, amelyet olvadáspontnak nevezünk. Az olvadáspont függ az anyagi minőségtől és a külső nyomástól.
	Olvadáshő	Megmutatja, hogy 1 kg tömegű olvadásponton lévő anyag mekkora hőmennyiséget vesz fel olvadáskor a környezetétől. jele: L_0 $Q = L_0 m$
	Forrás	Forráskor a folyadék belseje is párolog, gázbuborékok jelennek meg benne. A forrás adott nyomáson csak meghatározott hőmérsékleten megy végbe, ezt nevezzük az anyag forráspontjának. Az folyadékok forráspontja függ az anyagi minőségtől és a külső nyomástól Az anyag forráskor hőt von el a környezetétől. Ez a hőmennyiség (Q) egyenesen arányos az elforralt anyag tömegével. $Q \sim m$ azaz $\frac{Q}{m} = \text{állandó}$
	Forráshő	Megmutatja, hogy 1 kg tömegű forrásponton lévő folyékony anyag gőzzé válásakor mennyi hőmennyiségre van szükség. jele: L_f $Q = L_f m$
	Fagyás	Az a halmazállapot-változás, amikor a folyékony anyag szilárdává válik. A fagyás egy meghatározott hőmérsékleten következik be, amelyet fagyáspontnak nevezünk. Ugyanazon anyag olvadáspontja és fagyáspontja egyenlő
	Fagyáshő	A fagyáskor felszabaduló hőmennyiség kiszámítása az olvadáshő segítségével történik. $\Delta E_b = Q = L_0 m$
	telített gőz	zárt térben, a folyadékkal együtt lévő gőz. A telített gőz függ a hőmérséklettől. A térfogattól nem függ a nyomás.
	telítetlen gőz	ha zárt térben csak légnemű anyag van, ezt telítetlen gőznek nevezzük. A telítetlen gőzökre jó megközelítéssel érvényes az állapotegyenlet.
	Szublímáció	az a halmazállapot, amelyben a szilárd anyag légneművé válik.(=szilárd anyagok párolgása)

	Leccsapódás	az a halmazállapot-változás, amely során a légnemű anyag folyékonyvá válik. Leccsapódás közben az anyag hőt ad át környezetének, csökken a belső energiája. Ez a hőmennyiség egyenlő azzal, amit forráskor felvett. A hőmennyiség kiszámítása a forráshő segítségével történik. $Q = L_f m$
	reverzibilis folyamat (visszafordítható folyamat)	általában a súrlódás és a hőfejlődés nélküli mechanikai folyamatok reverzibilisek
	irreverzibilis folyamat (nem megfordítható)	az irreverzibilis folyamatok során nem hanyagolható el a súrlódás vagy a közegellenállás miatt keletkező hő. A súrlódási munka hővé alakul, amelyet a környezet elnyel. A termodinamikai folyamatok nagy része irreverzibilis.
	energiaátalakító gép	A hőerőgépek hőmennyiség befektetése árán hasznos mechanikai munkát végeznek.
	hatásfok (hőerőgép $Q_2 < Q_1$)	$n = \frac{\textit{kimenő hasznos munka}}{\textit{befektetett munka}}$ $n = \frac{Q_1 - Q_2}{Q_1} = 1 - \frac{Q_2}{Q_1}$
1-	hatásfok (hűtőgép) $T_1 > T_2$	$n = \frac{\textit{kimenő hasznos munka}}{\textit{befektetett munka}}$ $n = \frac{Q_2}{Q_1 - Q_2} = \frac{T_2}{T_1 - T_2}$
	Általános energiatétel	Energia semmilyen folyamatnál nem keletkezik, nem semmisül meg, csak átalakul.
	Hővezetés	A hő hővezetéskor úgy terjed az anyagban, hogy a részecskék nem mozdulnak el a helyükről. A hővezetés főleg szilárd anyagokra jellemző. Vannak jó hővezető anyagok (réz, alumínium), és vannak rossz hővezető (hőszigetelő) anyagok (fa, műanyag)
	Hőáramlás	A hőáramlás a folyadékokra és gázokra jellemző folyamata. A hőforrás közelében a folyadék illetve a gáz felmelegszik, felmelegszik, tágul, ezért felemelkedik. Helyére hidegebb anyag áramlik. A hő terjedése az anyag áramlását is jellemzi

Hősugárzás

A hő úgy is terjedhet két test között, hogy nincs közöttük anyag, ezt nevezzük hősugárzásnak. Ha pedig an valamilyen közeg, az nem vesz részt a hőátadásban, nem melegszik fel számottevően.